

Udskriftsdato: 24. december 2025

VEJ nr 10319 af 15/12/2014 (Historisk)

Vejledning om opgørelse og vurdering af likviditetsposition og likviditetsrisici for kreditinstitutter

Ministerium: Erhvervsministeriet

Journalnummer: Erhvervs- og Vækstmin.,
Finanstilsynet, j.nr. 123-0010

Senere ændringer til forskriften

VEJ nr 10868 af 12/10/2015

Vejledning om opgørelse og vurdering af likviditetsposition og likviditetsrisici for kreditinstitutter

1. Introduktion
- Del 1: Praktiske forhold om dokumentation af opgørelse og vurdering af likviditetsposition og likviditetsrisici
 - A: Dokumentation af vurdering af likviditetsposition og -risici
 - B: Metoder til at opgøre og vurdere likviditetsposition og -risici
 - C: Solvensbehov og vurdering af likviditetsposition og -risici
- Del 2: Emner der bør indgå i opgørelse og vurdering af likviditetsposition og likviditetsrisici
 - D: Likviditet
 - E: Funding
 - F: Risikostyring af likviditet og funding
 - G: Instituttets egen vurdering af det samlede likviditetsrisikoniveau
 - H: Særligt for realkreditinstitutter
- Bilag 1: Overblik over dokumentation af institutternes opgørelse og vurdering af likviditetsposition og -risici

Introduktion

Denne vejledning handler om den opgørelse og vurdering af likviditetsposition og likviditetsrisici, som institutterne skal udarbejde i medfør af § 3, stk. 10, og § 8, stk. 9, i bekendtgørelse om ledelse og styring af pengeinstitutter m.fl. Med indførelsen af CRR/CRD IV styrkes fokus på bl.a. kreditinstitutternes likviditet både via nye regulatoriske mål (LCR og stabil finansiering) og via ændringer i Finanstilsynets løbende vurderinger af kreditinstitutterne. Vejledningen vil løbende blive revideret, bl.a. når de nye europæiske likviditetskrav (fx LCR) træder i kraft.

Fremadrettet vil den løbende tilsynsmæssige vurdering af et instituts likviditetsposition også tage udgangspunkt i instituttets egen vurdering heraf, i lighed med indsendelse af dokumentation for opgørelse af solvensbehovet, som kendes fra kapitalområdet. Dette følger af Den Europæiske Banktilsynsmyndigheds (EBA) reviderede guidelines for de nationale tilsynsmyndigheders tilsynsmæssige proces og vurdering af institutternes risici. Det fremgår af EBAs guidelines, at institutternes egen vurdering af deres likviditetsposition og likviditetsrisici¹ er et vigtigt input i de nationale tilsynsmyndigheders vurdering af institutternes likviditetsforhold.

Fra og med 2015 vil Finanstilsynet årligt gennemgå alle kreditinstitutters egne opgørelser og vurdering af deres likviditetsposition og likviditetsrisikostyring. Derfor skal de danske penge- og realkreditinstitutter fremadrettet indsende deres egen opgørelse og vurdering af deres likviditetsposition og -risici². Første indberetning for året 2014 skal indsendes til Finanstilsynet i foråret 2015. Både penge- og realkreditinstitutter er med CRR og CRD IV omfattet af den samme regulering på likviditetsområdet med bl.a. LCR-likviditetskravet, og derfor skal såvel penge- som realkreditinstitutter udarbejde og indsende dokumentation for opgørelse og vurdering af likviditetsposition og -risici. Det vil dog være sådan, at realkreditinstitutter kan se bort fra de emner, der ikke er relevante for institutterne som følge af forretningsmodellen. Fx vil det ikke være relevant for realkreditinstitutter at analysere på indlånsvariable.

Denne vejledning beskriver Finanstilsynets forventninger til institutternes opgørelse og vurdering af deres likviditetsposition og -risici. Institutterne skal vurdere, om der er andre forhold end de i vejledningen nævnte, som instituttet skal tage højde for ved opgørelse og vurdering af likviditetsposition og -risici. De nye regler om kravet til institutterne om at opgøre og vurdere deres likviditetsposition og -risici fremgår

af § 3, stk. 10, og § 8, stk. 9, i Bekendtgørelse nr. 1289 af 9. december 2014 om ledelse og styring af pengeinstitutter m.fl., der træder i kraft den 31. december 2014. Vejledningen gør det klart, hvad Finanstilsynet forventer af institutterne i forbindelse med udarbejdelsen af institutternes opgørelse og vurdering af likviditetsposition og -risici.

Vejledningens første del beskriver en række praktiske forhold om dokumentationen for opgørelse og vurdering af likviditetsposition og -risici, mens vejledningens anden del omhandler Finanstilsynets forventninger til indholdet af dokumentationen. I denne vejledning anvendes udtrykket "likviditetsmæssigt simple" hhv. "likviditetsmæssigt komplekse" institutter. Finanstilsynets vejledning om kreditinstitutters likviditetsstyring forklarer nærmere om de indikatorer og forretningsmodeller, der har betydning for, om et institut er likviditetsmæssigt komplekst eller ej samt om de forventninger, Finanstilsynet har til institutternes risikostyring på likviditetsområdet.

Del 1: Praktiske forhold om dokumentation af opgørelse og vurdering af likviditetsposition og likviditetsrisici

Vejledningens første del beskriver en række praktiske forhold, som institutterne skal være opmærksomme på under udarbejdelsen af dokumentationen, herunder udformning af dokumentationen og anvendte metoder i afsnit A og B. Desuden gøres institutterne i afsnit C opmærksomme på, at et institut både skal tages stilling til størrelsen af og risiciene ved instituttets likviditetsposition samt til behovet for kapitaldækning af likviditetsrisici i solvensbehovet i to særskilte opgørelser.

A: Dokumentation af opgørelse og vurdering af likviditetsposition og -risici

Som udgangspunkt vil Finanstilsynet gennemgå institutternes egen opgørelse og vurdering af deres likviditetsposition og likviditetsrisikostyring på samme tidspunkt som gennemgangen af institutternes solvensbehovsopgørelse. Indberetningsfristen er derfor den samme som for solvensbehovsopgørelsen. Institutterne skal indsende dokumentation for opgørelse og vurdering af likviditetsposition og -risici på papir eller andet varigt medium til Finanstilsynet senest 45 arbejdsdage efter årets udløb, medmindre et andet tidspunkt er aftalt med Finanstilsynet. Pengeinstitutter, der i henhold til Finanstilsynets størrelsesgruppering har en arbejdende kapital på mindre end 500 mio. kr., skal udarbejde dokumentationen årligt, men er undtaget fra at indsende dokumentationen til Finanstilsynet.

Som udgangspunkt vælger institutterne selv, om risikovurderingsrapporten om likviditet skal indgå som et selvstændigt afsnit i dokumentationen af opgørelsen af solvensbehovet eller være et selvstændigt dokument. Det er Finanstilsynets forventning, at større og likviditetsmæssigt komplekse institutter udfærdiger en selvstændig rapport.

Bilag 1 giver et overblik over indholdet i dokumentationen af opgørelsen og vurderingen af likviditetsposition og -risici.

Instituttets opgørelse og vurdering skal ske med udgangspunkt i data ultimo året før, dvs. opgørelsen lavet i 2015 tager udgangspunkt i data ultimo december 2014, medmindre andet aftales med Finanstilsynet. Det forventes, at dokumentationen for et instituts opgørelse og vurdering af likviditetsposition og -risici fra og med 31. december 2014 til enhver tid foreligger og kan opdateres og indsendes til Finanstilsynet på forlangende, jf. § 347 i lov om finansiel virksomhed.

Opgørelsen sker på institutniveau, men data på koncernniveau forventes vedlagt, såfremt instituttet opgør en eller flere variable på koncernniveau. For institutter, som efter godkendelse af Finanstilsynet er undtaget fra likviditetskravene i CRR på individuelt niveau, jf. CRR artikel 8, udarbejder instituttet én samlet opgørelse for den relevante likviditetsundergruppe i stedet. Desuden kan instituttet anvende

analyser og beskrivelser lavet på koncernniveau på soloniveau, hvor det er relevant. I tvivlstilfælde kan Finanstilsynet kontaktes.

Instituttets dokumentation skal være drøftet i og godkendt af bestyrelsen. Instituttet bør forud for bestyrelsesgodkendelsen have en intern proces, hvor dokumentationen diskuteres internt i et relevant forum, fx risikokomiteén eller direktionen, med inddragelse af relevante medarbejdere, således at alle relevante vinkler indgår i dokumentationen. De interne drøftelser skal dokumenteres (fx i et mødereferat).

B: Metoder til at opgøre og vurdere likviditetsposition og -risici

Instituttet kan i vid udstrækning selv vælge fremgangsmåden i instituttets vurdering af dets likvidetsrisici og risikostyringen heraf, såfremt opgørelsen er retvisende. I praksis betyder det, at instituttet gerne må anvende egenudviklede indikatorer eller opstillinger i tabeller/figurer mv. i risikovurderingsrapporten om likviditet, såfremt instituttet finder det relevant.

Hvis et institut anvender opgørelsesmetoder, som afviger væsentligt fra de gængse metoder (fx de regulatorisk definerede opgørelsesmetoder af likviditetsoverdækningen i henhold til § 152 i lov om finansiell virksomhed, LCR, NSFR, tilsynsdiamantens pejlemærker og grænseværdier for likviditetsoverdækning og funding ratio mv.) skal det fremgå eksplicit af risikovurderingsrapporten om likviditet, og den anvendte fremgangsmåde skal være beskrevet fyldestgørende. Henvisninger til eventuel yderligere dokumentation udarbejdet i medfør af bestemmelserne i bilag 4 i Bekendtgørelse om ledelse og styring af pengeinstitutter m.fl. af den anvendte opgørelsesmetode er dog tilladt, såfremt Finanstilsynet til enhver tid kan få udleveret dokumentationen.

Finanstilsynet forventer, at institutterne både opgør likviditets- og fundingpositionerne kvantitativt og giver en kvalitativ vurdering af, hvordan resultaterne hænger sammen med instituttets forhold i øvrigt. Endvidere forventer Finanstilsynet, at institutternes vurdering af deres risikostyring af likviditet og funding primært vil bero på kvalitative vurderinger. Institutterne forventes dog at vedlægge data for risikostyringen, såfremt de udarbejder sådanne opgørelser i den løbende ledelsesrapportering. Finanstilsynet lægger vægt på, at institutterne forklarer, hvordan resultaterne reflekteres i den løbende risikostyring, navnlig hvis resultaterne ikke er som forventet.

Et institut, der som led i udarbejdelsen af dokumentationen finder fejl eller mangler i risikostyringen på likviditetsområdet, bør i dokumentationen redegøre for de tiltag, som instituttet iværksætter for at rette op på de fundne fejl eller mangler. Instituttet forventes at redegøre for de forbedringer, der er sket, i næste års dokumentation af opgørelse og vurdering af likviditetsposition og likvidetsrisici. Dvs. hvis fejl eller mangler identificeres i dokumentationen for året 2014, skal der i dokumentationen for året 2015 redegøres for de iværksatte tiltag og tiltagenes effekt, herunder om der efter instituttets vurdering fortsat er behov for forbedringer (det kan fx være relevant for tiltag, der implementeres over en årrække såsom en uddannelsesindsats for personalet eller ændringer af it-systemer). En finansiell virksomhed har pligt til straks at meddele Finanstilsynet oplysninger om forhold, der er af afgørende betydning for den finansielle virksomheds fortsatte drift, jf. § 75 i lov om finansiell virksomhed. I tvivlstilfælde skal Finanstilsynet kontaktes.

C: Solvensbehov og vurdering af likviditetsposition og -risici

Institutterne skal være opmærksomme på, at institutterne

- både skal vurdere niveauet for likviditet og funding samt risikostyringen heraf i *risikovurderingsrapporten om likviditet*
- og vurdere, om instituttet skal afsætte kapital til at dække likvidetsrisici i *solvensbehovsopgørelsen*.

Der er altså tale om to selvstændige vurderinger af likviditet og funding hhv. solvensbehov til dækning af likviditetsrisici. Der kan dog være en vis sammenhæng mellem niveauet for likviditet og funding og solvensbehovet. Som udgangspunkt er det således Finanstilsynets forventning, at institutter med betydelige likviditetsrisici i forhold til instituttets størrelse og forretningsmodel, eller som er likviditetsmæssigt komplekse, kan have behov for at afsætte kapital til at dække likviditetsrisici. Alle institutter forventes derfor at overveje, om – og i hvilken grad – der skal afsættes kapital som følge af likviditetsrisici i solvensbehovsopgørelsen, og om instituttets interne kontroller, procedurer og forretningsgange mv. på likviditetsområdet er passende set i forhold til instituttets solvensbehov. Der henvises til Vejledning om tilstrækkelig basiskapital og solvensbehov for kreditinstitutter, afsnit 7, for nærmere information om et evt. behov for at afsætte kapital til at dække likviditetsrisici.

Del 2: Emner der bør indgå i opgørelse og vurdering af likviditetsposition og -risici

I det følgende beskrives en række forhold, som institutterne forventes at forholde sig til i deres opgørelse og vurdering af likviditetsposition og -risici.

Likviditetsmæssigt komplekse institutter³ forventes at forholde sig til alle emner nævnt nedenfor, mens nogle af emnerne ikke nødvendigvis er relevante for mindre og likviditetsmæssigt simple institutter. Såfremt et eller flere af emnerne nævnt nedenfor ikke er relevant at beskrive for et institut, kan instituttet undlade at omtale emnet nærmere, såfremt instituttet begrundet dette valg i selve risikovurderingsrapporten om likviditet. Eksempelvis kan institutter, der ikke modtager eller stiller sikkerheder undlade at beskrive dette nærmere, såfremt det af risikovurderingsrapporten om likviditet fremgår, at instituttet ikke modtager eller stiller sikkerheder. Ligeledes vil en række emner ikke være relevante for realkreditinstitutter, hvorfor der kan ses bort fra disse. Finanstilsynet kan ikke udpege emner, som likviditetsmæssigt simple institutter kan undlade at behandle i risikorapporten om likviditet, da de relevante emner afhænger af de individuelle institutters forhold. Alle institutter forventes derfor at forholde sig individuelt til emnernes relevans.

Et institut skal vurdere dets likviditets- og fundingpositioner samt risikostyringen heraf, og emnerne i instituttets risikovurderingsrapport om likviditet falder derfor i disse 3 hovedkategorier. Hver kategori har en række underpunkter, som institutterne kan inddrage, såfremt det er relevant.

Institutterne forventes at forholde sig til de regulatoriske krav til likviditet og funding, men skal derudover også forholde sig til, om niveauet for likviditet og funding er passende set i forhold til instituttets samlede risici og forretningsmodel. Det er væsentligt, at instituttet beskriver de forhold, der i særlig grad driver instituttets likviditetsrisici. Endvidere er det vigtigt, at instituttet forholder sig til instituttets egne målsætninger for likviditets- og fundingrisici. Et institut forventes derfor at kunne forklare, hvilke målsætninger instituttet har for likviditet og funding, og hvordan udviklingen i disse mål er over tid (både konkret udvikling i tal og kommentarer til ændringer i definitionen af målene⁴), samt om målene er tilstrækkeligt forsigtigt sat i forhold til den risikoprofil, instituttet har fastsat i likviditetspolitikken og de dertil hørende forretningsgange, grænser mv.

Institutterne skal tage alle relevante forhold med i risikorapporten om likviditet, dvs. andre emner end de nedenfor nævnte skal indgå i instituttets dokumentation, såfremt det er relevant for instituttet.

D: Likviditet

Instituttet skal så vidt muligt opgøre sine likviditets- og fundingrisici kvantitativt. Det kan fx ske med udgangspunkt i instituttets seneste ledelsesrapportering med de nøgletal, som instituttet finder vigtige. Alle institutter forventes at tage stilling til de regulatoriske nøgletal (fx likviditetskravet i henhold til § 152 i lov om finansiell virksomhed, LCR, stabil finansiering samt tilsynsdiamantens pejlemærker om likviditet

og funding). Institutterne forventes at opgøre likviditetsrisici ud fra flere forskellige indikatorer. Både niveau for, udvikling i og volatilitet af likviditetsnøgletal bør indgå i opgørelsen. Historiske data for de seneste ca. 2 år kan være relevante at tage med i opgørelsen, såfremt der er sket væsentlige ændringer i instituttets forhold i de senere år (fx betydelige ændringer i instituttets ind- og udlån, fusion med andre institutter, frasalg af aktiviteter mv.).

Likviditetsposition og -risici på kort og mellemlangt sigt

Den aktuelle og forventede likviditetsposition opgøres på kort og mellemlangt sigt, dvs. en opgørelse inden for de kommende 30 dage, efter 3 måneder, 6 måneder og 12 måneder i et basis-scenarium. Endvidere bør opgørelsen så vidt muligt sammenholdes med resultaterne af instituttets likviditetsstresstests. Desuden opgøres likviditetsposition og likviditetsrisici opdelt på de væsentligste valutaer og geografisk fordelt, såfremt det er relevant for instituttet.

Likviditetsposition på daglig basis - intradag likviditetsrisiko

Instituttet skal forholde sig til sin intradag likviditetsrisiko, dvs. både det aktuelle behov for intradag likviditet samt instituttets mulighed for at tilvejebringe yderligere intradag likviditet (fx via sikkerhedsstillelse hos modparter eller centralbanker). Instituttet skal også forholde sig til effekterne af stress, fx at modparter eller kunder ikke gennemfører betalinger rettidigt, at værdien af de likvide aktiver mindskes, så instituttets muligheder for at stille aktiverne til sikkerhed for intradag likviditet mindskes, og at der sker væsentlige fejl i den daglige likviditetsstyring (it, menneskelige fejl mv.).

Instituttet forventes også at beskrive, om instituttet aktuelt har behov for at få likviditet fra eksterne kilder på daglig basis (andre kreditinstitutter, centralbanker, markedet mv.), og hvilke risici dette indebærer for instituttet, samt hvorledes disse risici styres.

Likviditetsbuffer og likviditetsstresstest

Det er væsentligt, at institutterne beskriver de forhold, der i særlig grad har betydning for instituttets likviditetsbuffer og stresstestresultater. Likviditetsbufferen (som både kan opgøres i henhold til det kommende LCR-krav og i henhold til § 152 i lov om finansiel virksomhed) er den overskudslikviditet, som instituttet har til rådighed når de aktuelle likviditetsrisici er dækket. Ved analyse af likviditetsbuffer og stresstestresultater kan instituttet eksempelvis overveje:

- Likviditetsbufferens størrelse og sammensætning både aktuelt og under forskellige stress, herunder især følgende:
 - o Hvor stor en andel hver type af aktiver udgør af den samlede likviditetsbuffer, og hvorvidt likviditetsbufferen er koncentreret på få aktiver?
 - o Markedsværdien af de likvide aktiver og størrelsen på hair-cuts på forskellige typer af likvide aktiver.
 - o Hvorvidt der er aktiver i likviditetsbufferen, som kan falde i værdi i et stresset markedssituation.
 - o Den fysiske placering af aktiverne.
 - o Den valuta de likvide aktiver er denomineret i (især andre valutaer end danske kroner).
 - o Hvor stor en del af de likvide aktiver, der kan belånes i centralbanker.
 - o Om der er begrænsninger på anvendelsen af de likvide aktiver. Det kan fx være begrænsninger som følge af regulatoriske begrænsninger eller operationelle hensyn såsom den tid, der går fra et likviditetsbehov er konstateret til de likvide aktiver er tilgængelige fx som følge af salg af værdipapirer mod kontanter.
 - o Institutter med sikkerhedsstillelse af aktiver bør desuden overveje, hvor stor en del af aktiverne, der er tilgængelige for instituttet på ethvert tidspunkt (ubehæftede egne aktiver, der kan behæftes og/eller likvide aktiver lånt fra andre modparter i en vis periode).

- Om likviditetsbufferen er stor nok i en stresset situation, dvs. hvor længe instituttet kan overleve i en stresset situation. Et institut bør være i stand til at leve op til § 152-likviditetskravet i en stresset situation i minimum 3 måneder. Det kommende LCR-krav indebærer i sig selv et stress, idet de enkelte variable i likvide aktiver, inflow og outflow stresses med forskellige vægte. Når LCR-kravet er fuldt indfaset, er det Finanstilsynets forventning, at institutterne udfører likviditetsstresstests med udgangspunkt i LCR-kravet.
- Stresstests forventes at vise udviklingen i de væsentligste poster i instituttets likviditet og størrelsen på balancen på 12 måneders sigt. Instituttet bør kommentere opgørelsen med fokus på, hvordan likviditet og funding påvirkes af den forventede (budgetterede) udvikling.
- Instituttet bør kommentere på, hvilke tiltag instituttet vil sætte i værk, såfremt en stresset situation opstår. Instituttet kan fx tage udgangspunkt i sin beredskabsplan. Det følger af punkt 5, litra f, i bilag 4 til bekendtgørelse om ledelse og styring af pengeinstitutter m.fl., at tiltagene skal være prioriterede, så det fremgår hvilken rækkefølge instituttet vil iværksætte de enkelte tiltag i, og at tiltagene skal være realistiske at gennemføre i en stresset situation. Institutterne bør have blik for, at de relevante tiltag under stress kan være forskellige i forskellige stress-scenarier. Eksempelvis kan det være sværere at fremskaffe mere aktiekapital under et stress som følge af institutspecifikke forhold, som fx kan give anledning til dårligt omdømme for instituttet og gøre det sværere at finde købere til egne aktier, end under et stress som følge af ændrede markedsforhold.
- Instituttet bør overveje, om de udførte likviditetsstresstests (hårdhedsgrad af stress, antagelser bag stresstesten⁵, længden på stress-perioden) passer med instituttets aktuelle likviditetsposition. Her er det navnlig vigtigt at overveje, om instituttets aktuelle likviditetsposition er for lille til at kunne modstå en stresset situation. Desuden bør det overvejes, om det aktuelle og det forventede likviditetsbehov er i overensstemmelse med det i likviditetspolitikken fastsatte risikoniveau.
- For større og likviditetsmæssigt komplekse institutter kan det også være relevant at se på:
 - o Instituttets markedsadgang (fx repo-forretninger, committede lines mv.).
 - o Indikatorer for ændrede markedsforhold, dvs. at instituttet skal følge med i om markedsforholdene ændrer sig og hvilken betydning evt. ændringer har for instituttets likviditets- og funding positioner samt risikostyringen heraf.
 - o Sikkerhedsstillelse af aktiver, herunder a) den generelle styring af aktiver, der kan stilles til sikkerhed, eller som stilles til rådighed for instituttet i en periode, b) hvor de likvide aktiver befinder sig fysisk og c) hvordan aktiverne tilvejebringes (fx fysisk tilvejebringelse af aktiver, salg af værdipapirer mod kontanter, sikkerhedsstillelse mod centralbanklikviditet mv.). Desuden bør evt. behæftelse af aktiver indgå, herunder hvilke aktiver der er behæftede hhv. kan behæftes, samt graden hvormed virksomhedens likviditetsbuffer udgøres af lånte likvide aktiver, og hvornår evt. lånte aktiver skal returneres,
 - o Hvilken valuta de likvide aktiver er denomineret i set i forhold til de valutaer, virksomheden aktuelt har et likviditetsbehov i.

E: Funding

Metodikken i opgørelsen af instituttets funding er basalt set den samme som for likviditet, dvs. en kvantitativ opgørelse forventes så vidt muligt kombineret med forklaringer af, hvad data viser. Fokus bør være på, hvor stor betydning instituttets finansieringskilder har for instituttet både set i forhold til instituttets størrelse og instituttets samlede risici. Den aktuelle sammensætning og restløbetid for fundingkilderne skal også indgå sammen med en vurdering af forventede ændringer i instituttets fundingprofil. Endelig skal instituttet vurdere, hvilke risici instituttets fundingprofil indebærer, samt markedsadgangen til funding. Det forventes, at institutterne både har fokus på deres adgang til funding og omkostningerne ved fundingen.

Alle institutter skal i risikorapporten forholde sig til deres fundingkilder – også selvom institutterne har indlånsoverskud. For alle indlånsfinansierede institutter er én af de væsentlige overvejelser, om indlånet er stabilt eller af mere flygtig karakter. Eksempelvis er det Finanstilsynets erfaring, at indlån tiltrukket via indlånskampagner vil være sværere at opretholde end indlån fra kunder med andre produkter (fx lønkonto, pension, lån til bil eller bolig) i samme institut.

I det følgende oplistes en række emner om funding, som institutterne bør forholde sig til i risikorapporten om likviditet, i det omfang emnerne er relevante for institutterne.

Instituttets aktuelle fundingprofil

Et institut skal have et tilstrækkeligt antal stabile fundingkilder, som løbende kan fornyes, så instituttet har en tilstrækkelig og stabil finansiering af sine lange forpligtelser uden store udsving i omkostningerne til at fremskaffe finansieringen.

Ved vurderingen af et instituts fundingkilder bør man både se på antallet af fundingkilder og typen af fundingkilderne. Eksempelvis vil et lille antal fundingkilder baseret på en del indlån og en smule markedsfinansiering på almindelige vilkår som udgangspunkt give en mere stabil fundingstruktur end en stor andel af fundingkilder baseret på Nationalbankens lånefacilitet eller statsgaranterede udstedelser. Generelt set vil det dog være sådan, at et lille antal fundingkilder i forhold til instituttets finansieringsbehov kan resultere i betydelige koncentrationsrisici. Institutet bør således være opmærksom herpå ved vurdering af de samlede fundingrisici⁶. Institutterne skal derfor vise sammensætningen af deres fundingkilder, herunder især restløbetider og priser på fundingen. Institutterne skal også overveje, om nogle af fundingkilderne kan falde væk (fx ved indfrielse før tid) i en stresset situation for instituttet og/eller markedet. Alle institutter bør her overveje mulige effekter af ændringer i rating forhold (de såkaldte rating triggers) og/eller markedsforhold (fx ændringer i renten). Rating triggers kan bl.a. have betydning for, om en finansieringskilde bliver indfriet før tid (fx ved fald i ratingen på X notches), og/eller om en fundingkilde kan fornyes, når den udløber. For realkreditinstitutter bør refinansieringsrisici indgå her. Pengeinstitutter, der kan udstede særligt dækkede obligationer, bør ligeledes overveje refinansieringsrisici her. For realkreditinstitutter kan beskrivelsen af fundingprofil og funding plan være relativt kortfattet henset til disse institutters forretningsmodel, men markedsadgang og markedsforhold generelt, herunder mulighederne for at prisfastsætte fx renter på realkreditlån og mulighederne for at afsætte realkreditobligationer, bør indgå eksplicit.

Som følge af institutternes almindelige drift med lange forpligtelser og kortløbende aktiver, vil der være en løbetidstransformation i institutterne. Det er væsentligt, at der ikke er for stor forskel på løbetiden på aktiver og forpligtelser, dvs. løbetidstransformationen skal være inden for acceptable og styrbare grænser. For institutter med aktiviteter i flere forskellige valutaer, bør løbetidstransformationen også opgøres fordelt på de væsentligste valutaer.

I risikorapporten om likviditet skal institutterne beskrive de indikatorer, institutterne anvender til at opgøre deres funding risici. Det kan fx ske med udgangspunkt i funding ratioen i tilsynsdiamanten, NSFR-mål, forholdet mellem indlån og udlån mv.

Behæftelse af aktiver forventes at indgå i risikorapporten om likviditet, såfremt instituttet har sådanne aktiviteter. Behæftelse af aktiver kan udgøre en fundingrisiko, hvis instituttet har mange behæftede aktiver i forhold til instituttets balance, idet instituttets mulighed for at fremskaffe funding via aktivbehæftelse dermed mindskes, ligesom det kan få en negativ indflydelse på mulighederne for at skaffe ikke-sikret finansiering givet forringelsen af denne type kreditorers stilling.

For institutter med grænseoverskridende aktiviteter kan instituttets funding være påvirket af lokale regulatoriske forhold i de enkelte lande (fx regler for afvikling af betalinger, bail-in regulering, indskydergarantiordninger mv.). Såfremt dette er tilfældet, forventes institutterne at beskrive dette nærmere i risikovurderingsrapporten om likviditet.

Fundingplanen – det forventede fundingbehov og plan for fremskaffelse af funding

Instituttets fundingplan viser instituttets forventede fundingbehov og en plan for, hvordan den nødvendige funding fremskaffes. Planen forventes som udgangspunkt udarbejdet på 3 års sigt. Planen skal vise sammensætningen af instituttets fundingkilder, herunder især restløbetiden på eksisterende fundingkilder og behovet for at forlænge eller forny fundingkilder. Planen skal afspejle instituttets forretningsmodel, ønskede risikoprofil og påtænkte strategiske ændringer (fx introduktion af nye produkter). Er der tale om et institut, som udelukkende er finansieret ved indlån, vil fundingplanen naturligt fokusere på, i hvilken udstrækning den aktuelle indlånsmasse er tilstrækkelig til at finansiere evt. budgetteret udlånsvækst. Og såfremt dette ikke er tilfældet, om man forventer en organisk vækst i indlånsmassen, eller om man har tanker om eventuelle indlånskampagner.

Det er væsentligt, at institutterne forholder sig til,

- Om der er forskel på instituttets aktuelle fundingprofil og den fundingprofil, som instituttet gerne vil have på sigt.
- Hvilken effekt fundingplanen har, når den er fuldt indfaset.
- Om instituttets fundingbehov øges eller mindskes ifølge fundingplanen.
- Hvis relevant, om et ændret fundingbehov er i overensstemmelse med instituttets strategi og ønskede risikoprofil.
- Om fundingplanen kan gennemføres i praksis.
- Om der forventes ændringer i finansieringsomkostningerne.

Markedsadgang til funding

Alle institutter skal i risikorapporten om likviditet forholde sig til markedsfinansiering. Det gælder uanset, om institutterne aktuelt har markedsfinansiering eller ej. For et mindre institut kan dette begrænse sig til en vurdering af instituttets tilgængelige committede og ikke-committede pengemarkedslines, mens større og likviditetsmæssigt komplekse institutter forventes at forholde sig til både aktuelt anvendte finansieringskilder og potentielle fremtidige kilder, som instituttet måtte overveje.

Institutter med markedsfinansiering skal beskrive:

- Hvor stor en del af den samlede funding, der er markedsfunding.
- Om markedsfinansieringen skaffes via specifikke fundingkilder eller særlige modparter.
- Om instituttet har store gældsudstedelser, om instituttet iværksætter gældsudstedelser af større omfang eller på et tidligere tidspunkt end oprindelig planlagt, og om gældsudstedelserne sker som følge af strategiske valg eller ej.
- Effekten af mulige omdømmerisici på instituttets markedsadgang.

F: Risikostyring af likviditet og funding

Risikostyringen af likviditet og funding tager afsæt i instituttets likviditetspolitik samt instituttets daglige likviditetsstyring, fundingplan, likviditetsstresstests og beredskabsplan for fremskaffelse af likviditet og funding mv. Derfor skal instituttet vedlægge sin likviditetspolitik som et bilag til instituttets opgørelse og vurdering af likviditetsposition og -risici. Desuden skal de væsentligste elementer i instituttets daglige likviditetsstyring, fundingplan, likviditetsstresstests og beredskabsplan for fremskaffelse af likviditet og funding mv. kort beskrives i dokumentationen. Tabellen vist i bilag 1 kan anvendes hertil, såfremt

instituttet finder det relevant. Instituttet forventes alene at give et overblik over daglig likviditetsstyring, fundingplan, likviditetsstresstests og beredskabsplan, dvs. et overblik over en del af den dokumentation, som instituttet forventes at have som følge af kravene i bilag 4 i Bekendtgørelse om ledelse og styring af pengeinstitutter m.fl.

Instituttet skal i risikorapporten om likviditet vurdere risikostyringen⁷ af likviditet og funding kvalitativt. Det vil sige, at instituttet bl.a. skal vurdere:

- Om der er sammenhæng mellem likviditetspolitik, forretningsgange, instrukser og limits.
- Hvilke risici instituttet vil tage og hvordan det er afspejlet og efterfulgt i instrukser/lines/limits mv.
- Hvor i organisationen likviditetsrisici kan opstå. Hvis instituttet har en central likviditetsstyringsfunktion, optræder likviditetsrisici så kun i denne ene enhed eller kan risici opstå i andre enheder i organisationen fx som følge af andre enheders håndtering/beholdning af (en del af) de likvide aktiver.
- Om instituttets løbende analyser af dets likviditets- og fundingpositioner (såvel de aktuelle niveauer som forventede ændringer) er i overensstemmelse med instituttets likviditetspolitik, fundingplan, beredskabsplan mv.
- Om instituttet afprøver (dele af) beredskabsplanen jævnligt.
- Om de triggers og hændelser, der udløser iværksættelse af beredskabsplanen, er fastsat således, at instituttet kan nå at få iværksat beredskabsplanen.
- Hvad instituttet anvender resultater af stresstests til.
- Hvorvidt stresstestresultater giver anledning til tilpasning af beredskabsplan, fundingplan, likviditetspolitik mv.
- Om stress test resultater anvendes som en del af den løbende likviditetsstyring (fx hver dag, uge, måned). Institutterne forventes altså at kommentere på, hvad de udførte stresstests viser og hvilke antagelser i stresstestene, der er særligt vigtige for instituttet (et institut med stort indlånsoverskud kan fx fokusere på antagelser om, hvor stabilt indlånet er).
- Om instituttet løbende overvejer, om der er omdømmerisici eller strategiske tiltag (nye kunder, nye produkter mv.) eller ændringer i forretningsmodellen, der kan indebære ændrede likviditets- og fundingpositioner og ændrede risici på disse områder.

Institutterne kan tage udgangspunkt i rapporteringen fra den risikoansvarlige på disse områder, men den risikoansvarliges rapportering bør suppleres i fornødent omfang, så alle ovenstående punkter er dækket. Derudover skal institutterne vurdere eventuelle andre forhold af relevans for risikostyringen af likviditet og funding.

G: Instituttets egen vurdering af det samlede likviditetsrisikoniveau

Afslutningsvis skal instituttet vurdere sit samlede likviditetsrisikoniveau i risikovurderingsrapporten om likviditet. Det kan gøres ved at beskrive, om instituttets likviditets- og fundingrisici samt risikostyringen på likviditetsområdet stemmer overens med det risikoniveau, instituttet har fastlagt i likviditetspolitikken og de dertil hørende forretningsgange og instrukser mv.

Det er Finanstilsynets forventning, at institutternes samlede vurdering baseres på emnerne i vejledningens afsnit D, E og F. Som tidligere nævnt bør både niveau, udvikling og volatilitet af de anvendte indikatorer indgå. Det er Finanstilsynets erfaring, at store ændringer over tid eller meget volatile variable som udgangspunkt giver anledning til et forøget likviditetsrisikoniveau, bl.a. fordi en tilpasning af risikostyringen på likviditetsområdet kan tage tid⁸.

Hvis instituttet under udarbejdelsen af risikovurderingsrapporten om likviditet bliver opmærksomt på emner, som instituttet vil forbedre (fx måden at opgøre risici på) eller risici, som efter instituttets vurdering ikke er håndteret tilfredsstillende af instituttet, er det væsentligt, at instituttet i sammenfatningen kort

beskriver hvilke emner, det drejer sig om, og hvilke ændringer instituttet påtænker at foretage i den anledning.

H: Særligt for realkreditinstitutter

Med implementeringen af CRR/CRD IV er realkreditinstitutterne blevet omfattet af likviditetskravet LCR samt kravet om stabil finansiering. Realkreditinstitutterne er derfor også pligtige til at indberette en risikorapport om likviditet til Finanstilsynet, men risikorapporten vil naturligvis afspejle realkreditinstitutternes forretningsprofiler.

Realkreditinstitutter forventes at forholde sig til de samme emner som pengeinstitutterne, dog kan realkreditinstitutterne se bort fra emner, der ikke er relevante som følge af realkreditinstitutters forretningsmodel. Som nævnt ovenfor skal det fremgå eksplicit af risikorapporten om likviditet, såfremt et institut undlader at omtale et eller flere emner nærmere og det skal begrundes, hvorfor et emne ikke omtales nærmere.

Bilag 1: Overblik over krav til dokumentation af institutternes opgørelse og vurdering af likviditionsposition og likviditionsrisici

Dette bilag giver et overblik over indholdet i institutternes dokumentation af deres opgørelse og vurdering af likviditionsposition og likviditionsrisici.

Dokumentationen skal indeholde flg. :

1. Opgørelse og vurdering af likviditet, herunder
 - likviditionsposition på kort og mellemlangt sigt,
 - behov for og tilvejebringelse af intradag likviditet og
 - likviditionsbuffer og likviditionsstresstests.
2. Opgørelse og vurdering af funding, herunder
 - instituttets aktuelle fundingprofil,
 - fundingplanen og
 - markedsadgang til funding (både aktuelt og under stress).
3. Beskrivelse og vurdering af risikostyring af likviditet og funding.
4. Instituttets egen vurdering af den samlede likviditionsposition og likviditionsrisikoniveau. Instituttets egen vurdering skal være begrundet.
5. Beskrivelse af de væsentligste elementer i instituttets daglige likviditionsstyring, fundingplan, likviditionsstresstest og beredskabsplan. Beskrivelserne kan indgå i dokumentationen løbende eller samles i et bilag. Tabel A. 1 vist nedenfor kan anvendes hertil, såfremt instituttet finder det relevant.
6. Bilag (obligatorisk): instituttets likviditionspolitik.
7. Bilag (obligatorisk): dokumentation for bestyrelsens behandling og godkendelse af opgørelse og vurdering af likviditionsposition og -risici.

Andre forhold end de her nævnte kan og bør indgå, såfremt instituttet finder det relevant.

Tabel A 1: Væsentlige elementer i instituttets likviditionsstyringsværktøjer

	Væsentlige elementer
Daglig likviditionsstyring	Beskrivelse af daglig opgørelse af likviditionsposition og funding (hvilke variable kigges der på?), jf. instituttets likviditionspolitik og de dertil hørende retningslinjer, procedurer, forretningsgange og instrukser. Behov for og tilvejebringelse af intradag likviditet.

Likviditetsstresstest	Udføres stresstests regelmæssigt? Frekvens? Metode: LOPI-model, egen-udviklet metode, andet? Beskrivelse af hvad stresstestresultater anvendes til.
Fundingplan	Hvilke finansieringskilder har instituttet, og hvordan er de sammensat? Restløbetid på eksisterende funding, tilvejebringelse af ny funding
Beredskabsplan	Mulige initiativer, hvornår iværksættes initiativer, hvem iværksætter initiativer, efterprøvning af planen.

Anm. Andre elementer end de her nævnte kan være væsentlige for et institut, dvs. institutterne skal vurdere, om flere elementer end de i tabellen viste, skal indgå i beskrivelsen af væsentlige elementer henset til instituttets risikoprofil.

Finanstilsynet, den 15. december 2014

ANNE-SOFIE RENG JAPHETSON

/ Kirsten Bonde Rørdam

- ¹ EBA anvender betegnelsen Internal Liquidity Adequacy Assessment Process (ILAAP) for et instituts egen opgørelse og vurdering af dets likviditetsposition og -risiko.
- ² Alle kreditinstitutter skal udarbejde dokumentation for opgørelse og vurdering af likviditetsposition og -risici. Pengeinstitutter, der i henhold til Finanstilsynets størrelsesgruppering har en arbejdende kapital på mindre end 500 mio. kr., er dog undtaget fra at indsende dokumentationen til Finanstilsynet årligt.
- ³ For en nærmere beskrivelse af Finanstilsynets kategorisering af institutter, herunder de indikatorer Finanstilsynet lægger vægt på ved vurderingen og eksempler på profiler for institutterne, henvises til Vejledning om risikostyring på likviditetsområdet for penge- og realkreditinstitutter. I det følgende gives en kort opsummering af Finanstilsynets kategorisering af institutter. Finanstilsynet kategoriserer pengeinstitutter i 3 kategorier; likviditetsmæssigt simple, øget likviditetsmæssig kompleksitet og likviditetsmæssigt komplekse institutter. Både institutternes likviditetsrisici, institutternes størrelse og sammensætningen af forretningen har betydning for kategoriseringen. Som hovedregel er institutter i gruppe 3 og 4 enten likviditetsmæssigt simple eller har øget likviditetsmæssig kompleksitet, mens institutter i gruppe 1 og 2 som udgangspunkt er enten likviditetsmæssigt komplekse eller har øget likviditetsmæssig kompleksitet. Realkreditinstitutter kategoriseres af Finanstilsynet enten som institutter med øget likviditetsmæssig kompleksitet eller som likviditetsmæssigt komplekse institutter. Det er Finanstilsynets vurdering, at realkreditinstitutternes forretningsmodeller i sig selv giver så store likviditets- og fundingrisici, at realkreditinstitutter ikke kan være likviditetsmæssigt simple institutter.
- ⁴ Kan både være en ændret grænseværdi fx "mål om at holde § 152-overdækning på mindst 200 pct. ændres til 150 pct.", ændringer i de anvendte mål, fx "indlånet skal være 150 mio. kr." til "indlånsoverskuddet skal være på mindst 10 pct." eller ændrede definitioner af anvendte mål fx "indlånsoverskuddet skal være på mindst 10 pct. til enhver tid" til "indlånsoverskuddet skal mindst være 10 pct. målt ved et glidende 3 måneders gennemsnit". Bemærk, at de anvendte eksempler er fiktive.
- ⁵ Eksempler på centrale antagelser i likviditetsstresstests er fx afløb af indlån, reduktion af sikret eller usikret markedsfinansiering, sammensætning af funding, ikke-balanceførte eksponeringer, funding tenors (fx call optioner), ratings, adgang til internationale valutamarkeder, muligheden for at overføre likviditet mellem organisatoriske enheder og lande, estimer for forventet vækst i instituttets samlede aktiver, muligheden for at "rulle" (forny) funding løbende mv.
- ⁶ Koncentrationsrisici kan fx vise sig ved a) lille antal af fundingkilder, b) stor afhængighed af én bestemt fundingkilde, c) stor afhængighed af bestemte funding markeder, d) anvendelse af (den/de) samme modparter.
- ⁷ Det vil sige vurderinger af instituttets likviditetspolitik og de dertil hørende forretningsgange, procedurer, limits mv., den løbende likviditetsplanlægning (herunder også den daglige likviditetsstyring og intradaglikviditet), arbejdsdelingen mellem bestyrelse, direktion, den risikoansvarlige og risikostyringsfunktionen, likviditetsstresstests (herunder både antagelser og anvendelse af resultater), funding plan, beredskabsplan mv.
- ⁸ Eksempelvis vil en ændring af fundingstrukturen i et institut typisk ske over en kortere årrække, mens ændringer i den daglige likviditetsbuffer kan implementeres relativt hurtigt.